

Fødevarehan- delsloven

Evaluering

[November] 2024

Fødevarehandelsloven

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Online ISBN

Evaluering af fødevarehandelsloven 2024 er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

[November] 2024

Kapitel 1

Konklusion

1.1 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens erfaringer og konklusioner på baggrund af evalueringen

I 2021 trådte en ny lov i kraft, der regulerer samhandlen mellem fødevarerhandelsvirksomheder. Erhvervsministeren tilkendegav, at loven skulle evalueres i 2024.

Resultaterne fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens ("styrelsen") årlige monitoreringsrunder i henholdsvis 2022, 2023 og 2024, jf. afsnit 4.2, viser umiddelbart, at der i Danmark er relativt få aftalevilkår, hvor købere og leverandører af landbrugs- og fødevarer oplever problemer med urimelige handelspraksisser. Overordnet og isoleret set viser resultaterne fra monitoreringsrunderne, at der ikke er tegn på urimelige handelspraksisser i større omfang. Også styrelsens håndhævelse af reglerne peger i denne retning. Siden loven trådte i kraft har styrelsen kun modtaget én klage, som efterfølgende blev trukket tilbage. Styrelsen har således ikke modtaget en eneste reel klage over manglende overholdelse af reglerne.

Enkelte brancheorganisationer har dog fremhævet, at der fortsat er plads til forbedringer på visse områder, når det kommer til den praktiske anvendelse af loven og markedsaktørernes overholdelse af reglerne. Dette gælder særligt i relation til kravet om, at aftalevilkår, der fremgår af fødevarerhandelslovens § 6, skal være aftalt i "klare og utvetydige vendinger", og i relation til købers opkrævning af betaling, som ikke vedrører salg af leverandørens landbrugs- og fødevarer, jf. afsnit 4.3.3. Styrelsen har ikke modtaget eller behandlet klager, der vedrører disse forhold.

Det er styrelsens forståelse, bl.a. på baggrund af dialog med brancheorganisationerne, at virksomhederne i vidt omfang har tilpasset sig reglerne siden lovens implementering. Det er endvidere styrelsens forståelse, at leverandører, købere og brancheorganisationer i vidt omfang løser udfordringer med urimelige handelspraksisser gennem dialog.

Eksempelvis har en brancheorganisation i 2022 oprettet et 'Advisory Board', som rådgiver dets medlemmer om fødevarerhandelsloven og vurderer, om eventuelle klagesager skal indgives til styrelsen. Styrelsen er blevet informeret om, at brancheorganisationen først forsøger at løse sager gennem dialog med den virksomhed, der anklages for at have overtrådt fødevarerhandelsloven, og at boardet kan indbringe sagerne for styrelsen, hvis det findes nødvendigt, jf. afsnit 4.4.1.

Både virksomheder og brancheorganisationer har endvidere udtrykt, at de ikke ønsker ændringer i fødevarerhandelslovens forbudsbestemmelser.

Udover at spørge ind til virksomhedernes erfaringer med urimelige handelspraksisser, har styrelsen også undersøgt mulige afledte effekter af loven, herunder bl.a. om reglerne har haft konsekvenser for landdistrikter og lokalområder, og om reglerne har haft betydning for virksomhedernes brug af kreditfacilitering.

Fødevarerhandelsloven implementerer EU-direktivet om urimelige handelspraksisser i dansk lov. Den danske fødevarerhandelslov har ikke de omsætningskategorier, der følger af direktivets artikel 1, og finder derfor anvendelse i flere handler, end hvad der følger af UTP-direktivet. I den forstand går fødevarerhandelsloven videre end direktivets krav.

For de områder, hvor markedsaktørerne oplever udfordringer forbundet med loven, indikerer resultaterne fra styrelsens tre monitoreringsrunder, at dette hovedsageligt skyldes de nye regler om urimelig handelspraksis generelt i UTP-direktivet. I de få tilfælde, hvor respondenter har påpeget negative afledte effekter, synes udfordringerne ikke at relatere sig til den danske implementering.

Endelig viser resultaterne, at den hyppighed hvormed virksomhederne oplever urimelige handelspraksisser, overordnet set ikke har ændret sig væsentligt over de tre år, hvor monitoreringen har været udført. Der er dog i flere tilfælde en tendens til, at den andel af virksomhederne, som ofte oplever en given handelspraksis er faldet.

På baggrund af styrelsens monitorering af fødevarerhandelsloven er det samlet styrelsens vurdering, at loven i dens nuværende form i tilstrækkelig grad imødekommer det bagvedliggende UTP-direktivs formål om at beskytte producenter og leverandører af landbrugs- og fødevarer mod urimelig handelspraksis fra større købere ved at fjerne eller begrænse visse former for handelspraksis i samhandelen i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden.

Kapitel 2

Indledning

Den 1. juli 2021 trådte lov om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden i kraft, jf. lov nr. 719 af 27. april 2021¹ (fødevarerhandelsloven). Loven implementerer direktiv 2019/633/EU om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden² (herefter benævnt "UTP-direktivet"). Direktivet har til hensigt at fjerne eller begrænse visse former for handelspraksis (såkaldt urimelig handelspraksis eller "Unfair Trading Practices").

Med fødevarerhandelsloven blev det besluttet, at der skulle foretages en løbende monitorering af effekterne af loven og samles op herpå i en evaluering tre år efter lovens ikrafttræden, dvs. i 2024.

Medlemsstaterne er i medfør af UTP-direktivet forpligtet til at offentliggøre en årlig rapport om de aktiviteter, der udføres i relation til UTP-direktivets håndhævelse. Rapporten skal bl.a. indeholde antallet af modtagne klager og antallet af undersøgelser, som er iværksat eller afsluttet i løbet af det foregående år. Monitoreringen er derfor gennemført sideløbende med den generelle rapportering.

I denne evaluering beskrives de væsentligste aktiviteter, som styrelsen har gennemført til brug for den løbende monitorering af effekterne af loven. Herefter gennemgås resultaterne fra monitoreringen og de erfaringer, som interessenter er fremkommet med. Evalueringen gennemgår således det overordnede billede fra alle tre monitoreringsrunder, og adskiller sig fra den generelle afrapportering, som i modsætning til denne evaluering ikke har haft fokus på eventuelle effekter af det danske valg af implementeringsmodel.

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/719> (lov om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden "fødevarerhandelsloven").

² L_2019111DA.01005901.xml (europa.eu)

Kapitel 3

Reglerne

3.1 Regler om urimelig handelspraksis i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden

Fødevarerhandelsloven regulerer de aftaler, der indgås ved samhandel mellem leverandører og købere af landbrugs- og fødevarer i alle led af forsyningskæden. Det vil sige både primærproducenter, fremstillingsvirksomheder, distributører og detailhandlen. Loven regulerer ikke forbrugeres indkøb af landbrugs- og fødevarer.

Den danske implementering går videre end det bagvedliggende UTP-direktiv ved at udvide anvendelsesområdet. Udvidelsen betyder, at alle leverandører nyder den beskyttelse, direktivet giver, uanset leverandørens størrelse og relative forhandlingsstyrke. I forhold til reglerne om maksimale betalingsfrister i lovens §§ 3 og 4 gælder visse undtagelser for henholdsvis små købere med en årlig omsætning på to mio. euro eller mindre og for store leverandører med en årlig omsætning på mere end 350 mio. euro.

Det følger af fødevarerhandelslovens § 21, stk. 2, at loven finder anvendelse på alle aftaler, der indgås efter den 1. juli 2021. I medfør af lovens § 21, stk. 3, skulle aftaler, der var indgået inden den 1. juli 2021, bringes i overensstemmelse med fødevarerhandelslovens forbudsbestemmelser senest den 30. april 2022.

Boks 3.1 Baggrund for reglerne

- » Har til formål at beskytte producenter og leverandører af landbrugs- og fødevarer mod urimelig handelspraksis fra større købere
- » Forbyder 16 former for urimelig handelspraksis

**Boks 3.2
Forbudsbestemmelser****Ufravigelige forbudsbestemmelser (den sorte liste³)**

1. Betaling for letfordærlige landbrugs- og fødevarer senere end 30 dage⁴
2. Betaling for andre landbrugs- og fødevarer senere end 60 dage⁵
3. Annullering af ordrer på letfordærlige varer med kort varsel
4. Ensidig ændring af kontraktvilkår
5. Krav om betaling, som ikke vedrører salget af leverandørens landbrugs- og fødevarer
6. Krav om betaling for forringelse eller tab, som ikke skyldes leverandørens forsømmelse
7. Køber nægter at give skriftlig bekræftelse af handelsbetingelser
8. Ulovlig erhvervelse, brug eller videregivelse af leverandørens forretningshemmeligheder
9. Køber truer med eller iværksætter handelsrepressalier, f.eks. hvis leverandørens juridiske rettigheder udøves
10. Krav om kompensation for omkostninger ved at behandle kundeklager, selvom der ikke er forsømmelighed fra leverandøren

Forbudsbestemmelser, der kan fraviges ved forudgående aftale (den grå liste⁶)

11. Køberen returnerer ikke-afsatte landbrugs- og fødevarer uden at betale
12. Køberen opkræver betaling for oplagring, udstilling eller anden præsentation
13. Krav om at leverandøren bærer alle eller en del af omkostningerne ved prisnedslag som følge af f.eks. salgsfremstød
14. Krav om betaling for varens reklame
15. Krav om betaling for varens markedsføring
16. Krav om betaling for personale til at indrette lokaler til salg af varen

³ De handelspraksisser, som er oplyst i fødevarehandelslovens §§ 3-5, anses på grund af deres karakter som urimelige og er derfor altid forbudte. Disse forbudsbestemmelser omtales som 'den sorte liste', mens de tilsvarende bestemmelser i EU-sammenhæng betegnes som 'The Black List' eller 'Black UTPs'.

⁴ For leverandører over 350 mio. euro alene gælder kun en maksimal betalingsfrist på 60 dage. Der er ikke fastsat maksimale betalingsfrister for købere med en årlig omsætning på mindre end 2 mio. euro.

⁵ Ibid.

⁶ De former for handelspraksisser, som er oplyst i fødevarehandelslovens § 6, er kun lovlige, hvis der forinden er truffet aftale herom i klare og utvetydige vendinger i leveringsaftalen eller i en efterfølgende aftale mellem aftaleparterne. Disse forbudsbestemmelser omtales som 'den grå liste', mens de tilsvarende bestemmelser i EU-sammenhæng betegnes som 'The Grey List' eller 'Grey UTPs'.

Kapitel 4

Evaluering

4.1 Baggrund for evaluering af fødevarerhandelsloven

Med fødevarerhandelsloven blev der indført en ny sektorspecifik regulering af fødevarerforsyningskæden, som førhen ikke var blevet reguleret særskilt i dansk ret. Loven implementerer som nævnt det bagvedliggende UTP-direktiv, der er et såkaldt minimumsdirektiv. Medlemsstaterne har derfor haft mulighed for at indføre mere vidtgående regler.

Med fødevarerhandelsloven blev det besluttet at implementere UTP-direktivet uden de omsætningskategorier, der følger af direktivets artikel 1, med visse undtagelser for så vidt angår bestemmelserne om betalingsfrister. Fødevarerhandelsloven finder derfor anvendelse i flere handler, end hvad der følger af det bagvedliggende direktiv.

På den baggrund blev det besluttet, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skulle foretage en løbende monitorering af lovens effekter og samle op herpå i en evaluering tre år efter lovens ikrafttræden, dvs. i 2024.⁷

4.2 Fokusområder og fremgangsmåde for monitorering og evaluering

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens evaluering tager udgangspunkt i resultaterne og erfaringerne fra den løbende monitorering af fødevarerhandelslovens effekter.

På baggrund af dialog med en række brancheorganisationer og deres medlemmer har styrelsen identificeret fem fokusområder for styrelsens monitorering:

- » Betydningen for danske leverandørers konkurrenceevne over for udenlandske købere
- » Risiko for fravalg af mindre leverandører
- » Forbrugerpriserne
- » Uønskede effekter på landdistrikter og lokalområder
- » Kreditfacilitering
- » Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens arbejde med håndhævelse af loven

For at undersøge de fem ovennævnte fokusområder har styrelsen gennemført følgende aktiviteter:

- » Årlige spørgeskemaer til relevante virksomheder
- » Årlige møder og løbende dialog med relevante brancheorganisationer
- » Analyse af relevante tal og data

⁷ Jf. Lovforslag L 184 fremsat af daværende erhvervsminister Simon Kollerup (S) og vedtaget den 22. april 2021. For stemte S, V, DF, SF, RV, EL, KL og UFG. Imod stemte NB og LA: <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/1184/index.htm>

Som en del af den løbende monitorering har styrelsen i foråret 2022, 2023 og 2024 udsendt spørgeskemaer til en række relevante brancheorganisationer, der repræsenterer virksomheder i de berørte led i fødevareforsyningskæden, dvs. både leverandører og købere af landbrugs- og fødevarer. Brancheorganisationerne har herefter videredistribueret styrelsens spørgeskemaer til disse virksomheder.

Styrelsen har endvidere afholdt årlige møder med brancheorganisationer for at drøfte virksomhedernes erfaringer med fødevarehandelsloven, samt resultaterne fra styrelsens årlige spørgeskemaer. Styrelsen har desuden været i løbende dialog med organisationerne og relevante virksomheder om fortolkning af reglerne, ligesom styrelsen har opfordret organisationer og virksomheder til at henvende sig til styrelsen med eventuelle spørgsmål og udfordringer.

Styrelsen har derudover løbende indhentet et udsnit af onlinepriser på udvalgte produkter og produktsortimenter fra dagligvarehandlens webshops ved hjælp af webscraping. Formålet med indhentningen af prisdata har været at øge det samlede datagrundlag for evalueringen af lovens effekter. Styrelsen vurderer imidlertid, at der ikke kan drages konklusioner på baggrund af de indhentede prisdata. Det skyldes bl.a., at prisdataene i høj grad er påvirket af udefrakommende omstændigheder, bl.a. Covid-19, krigen i Ukraine og den efterfølgende energikrise, der har bidraget til stigende fødevarerpriser i Danmark.

Det har således ikke været muligt at isolere de reelle effekter af fødevarehandelsloven på baggrund af relevante tal og data. Grundlaget for denne evaluering af fødevarehandelsloven består derfor af resultaterne og erfaringerne fra styrelsens tre monitoreringsrunder samt løbende dialog med relevante brancheorganisationer og virksomheder.

I de følgende afsnit præsenteres udvalgte resultater fra de tre monitoreringsrunder.

4.3 Udvalgte resultater fra de tre monitoreringsrunder

4.3.1 Formål og metode

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens årlige spørgeskemaundersøgelser har haft til formål at belyse eventuelle udfordringer forbundet med fødevarehandelsloven samt undersøge effekterne af den nye fødevarehandelslov, i det omfang det var muligt at isolere en sådan effekt. Styrelsen har undladt at bede virksomhederne angive detaljerede oplysninger om fx omsætning og kontraktforhold for ikke at pålægge respondenterne unødvendige byrder.

Forud for udsendelsen af styrelsens årlige spørgeskemaundersøgelser har styrelsen været i dialog med relevante brancheorganisationer for at identificere eventuelle uklarheder i spørgeskemaundersøgelserne.

Styrelsen har efterfølgende fremsendt de endelige spørgeskemaer til organisationerne, som videredistribuerede spørgeskemaet til relevante medlemmer i de pågældende organisationer, dvs. virksomheder, der sælger og/eller køber landbrugs- og fødevarer.

Spørgeskemaerne indeholdt en række filtrerings spørgsmål således, at de enkelte virksomheder kun er blevet stillet de spørgsmål, der var relevante netop for dem. Afhængig af, hvordan virksomhederne svarede på disse filtrerings spørgsmål, kunne virksomhederne således blive stillet op til 28 spørgsmål. Virksomhedernes besvarelser var anonyme for styrelsen.

Styrelsen har i 2022, 2023 og 2024 modtaget henholdsvis 45, 57 og 46 gennemførte besvarelser. Ud fra brancheorganisationernes medlemstal skønner styrelsen, at omkring 400-500 virksomheder har modtaget spørgeskemaerne årligt.

Den relativt lave svarprocent i spørgeskemaundersøgelserne kan medføre, at undersøgelsens konklusioner er skæve i forhold til oplevelsen i alle virksomhederne bredt set. Dette vil eksempelvis være tilfældet, hvis kun de virksomheder, der i størst omfang oplever problemer med urimelig handelspraksis har besvaret spørgeskemaerne. Dette kan føre til at eventuelle udfordringer med loven overvurderes. En anden konsekvens af det lave antal besvarelser er, at mindre år-til-år ændringer i besvarelserne i absolutte tal kan fremstå markante, når de er opgjort i andele. Desuden er respondenterne anonyme, og styrelsen har derfor ikke oplysninger om, hvorvidt det er de samme respondenter, der har besvaret spørgeskemaerne hvert år. Der skal derfor tages forbehold, herunder især ved fortolkning af år-til-år ændringer.

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen i 2022 skal ses i lyset af, at de nye regler dengang kun havde været gældende i kort tid, herunder overgangsbestemmelsen. Mange virksomheder havde dermed eksisterende aftaler ved lovens ikrafttræden den 1. juli 2021, som først blev ændret i foråret 2022.

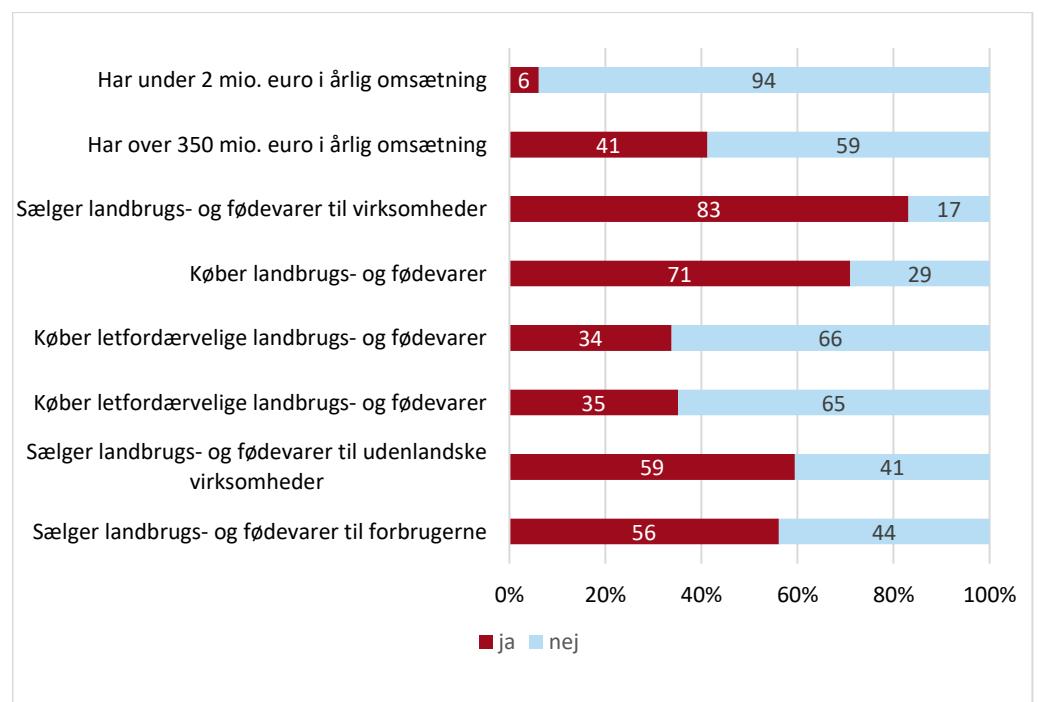
4.3.2 Generelle oplysninger om virksomhederne

Fødevarerhandelsloven regulerer bl.a. længden på de betalingsfrister, der må benyttes ved handel med landbrugs- og fødevarer. I den forbindelse er det afgørende, om man som leverandør har en omsætning på over 350 mio. euro, eller som køber har en omsætning på to mio. euro eller mindre, og om der handles med letfordærlige landbrugs- og fødevarer.

Kun en lille andel af besvarelserne i de tre monitoreringsrunder har været fra små virksomheder. I alle år har mellem fire til syv pct. af virksomhederne haft under to mio. euro i omsætning. Til sammenligning har omkring 41 pct. af virksomhederne i gennemsnit haft en omsætning på over 350 mio. euro i de tre årlige monitoreringsrunder.

Størstedelen af respondenterne har angivet, at de både sælger og køber landbrugs- og fødevarer, jf. Figur 4.1. Omkring halvdelen af de respektive sælgere og købere har angivet, at de handler med letfordærlige landbrugs- og fødevarer.

Figur 4.1 Karakteristika over virksomhederne

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter.

Anm.: Fordelingen er et gennemsnit over spørgeskemabesvarelser fra 2022, 2023 og 2024, hvor styrelsen modtog henholdsvis 46, 57 og 45 gennemførte besvarelser.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

4.3.3 Urimelig handelspraksis

Fødevarehandelsloven har til hensigt at fjerne eller begrænse visse former for handelspraksis i samhandelen mellem købere og leverandører i alle led af landbrugs- og fødevareforsyningskæden (såkaldt urimelige handelspraksisser eller Unfair Trading Practices).

4.3.3.1 Forbudte handelspraksisser

De former for handelspraksis, som er oplistet i fødevarehandelslovens §§ 3-5 (den sorte liste), betragtes som urimelige på grund af deres art og er derfor altid forbudte. Forbuddene kan derfor ikke fraviges ved aftale. I forbindelse med de tre monitoreringsrunder har styrelsen spurgt ind til virksomheders oplevelser med disse urimelige handelspraksisser efter fødevarehandelslovens ikrafttræden.

Der er en række handelspraksisser, hvor svarene indikerer, at virksomhederne aldrig har oplevet disse. Der er samtidig enkelte handelspraksisser, hvor en større andel af virksomhederne oplever dem, dog i højere grad "sjældent" end "ofte", jf. Figur 5.1, Figur 5.2 og Figur 5.3 i afsnit 5.1.

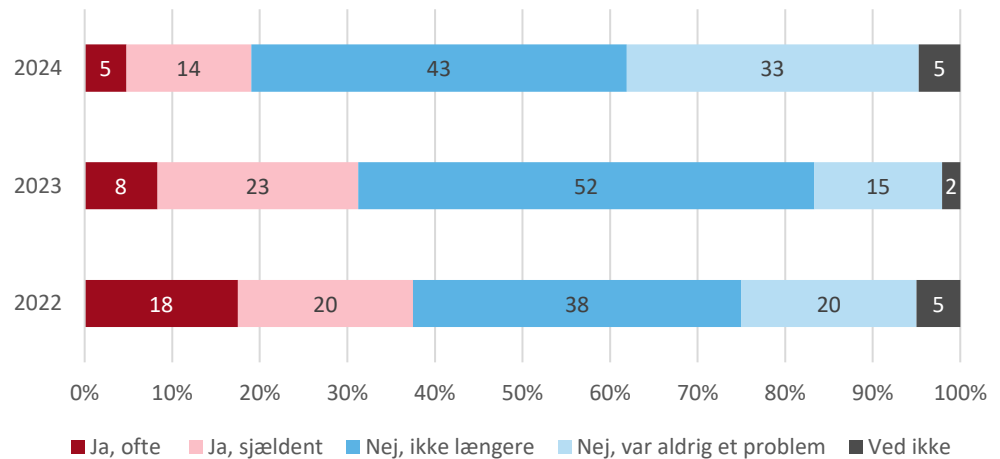
Blandt de 10 ufravigelige urimelige handelspraksisser på den sorte liste, er der fire typer ulovlig handelspraksis, som styrelsen har fundet anledning til at fremhæve. Den første er forbuddet mod urimeligt lange betalingsfrister i fødevarehandelslovens §§ 3 og 4, som fastsætter maksimale betalingsfrister på henholdsvis 30 dage for letfordærlige og 60 dage for andre landbrugs- og fødevarer⁸.

Afspurgte om, hvorvidt virksomhederne havde oplevet urimeligt lange betalingsfrister efter fødevarehandelslovens ikrafttræden,⁹ har knap 43 pct. af respondenterne i 2024 svaret "Nej, ikke længere", jf. Figur 4.2.

⁸ I aftaleforhold, hvor leverandøren har en årlig omsætning på over 350 millioner euro, kan leverandøren maksimalt indgå aftaler med en betalingsfrist på op til 60 dage. Dette gælder uanset, om der handles med letfordærlige landbrugs- og fødevarer eller ej. For købere med en årlig omsætning på 2 millioner euro eller mindre er der ingen begrænsninger i henhold til fødevarehandelsloven for, hvor lang betalingsfrist der kan aftales.

⁹ Dvs. betalingsfrister der er længere end 30 dage for letfordærlige varer, og 60 dage for andre landbrugs- og fødevarer.

Figur 4.2 Oplever din virksomhed urimeligt lange betalingsfrister?

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Svaret "Nej, ikke længere" kan antageligvis ses som et udtryk for de umiddelbare effekter af fødevarerhandelsloven, da svaret antyder, at virksomhederne oplevede den pågældende handelspraksis, men at adfærden ophørte efter fødevarerhandelsloven trådte i kraft. Af de oplyste handelspraksisser i den sorte liste gør dette sig primært gældende for anvendelsen af urimeligt lange betalingsfrister. Resultaterne fra de tre årlige monitoreringsrunder peger endvidere på, at færre virksomheder oplever denne handelspraksis.

Brancheorganisationer har også givet udtryk for, at det har været relativt nemt for virksomheder at implementere fødevarerhandelslovens betalingsfrister og dermed foretage de nødvendige tilpasninger af deres leveringsaftaler.

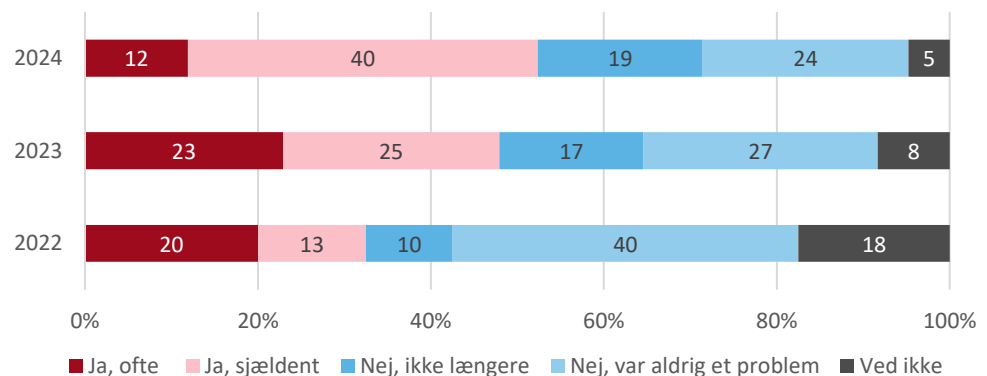
Udover lange betalingsfrister, er der særligt tre andre former for urimelig handelspraksis, som respondenterne oplever udfordringer med:

1. Leverandøren opkræves betaling for ydelser eller forhold, der ikke vedrører salg af landbrugs- og fødevarer
2. Køberens ensidige ændringer i leveringsaftalen med leverandøren
3. Leverandøren opkræves betaling for forringelse eller tab, som ikke skyldes leverandørens forsømmelighed eller fejl

Angående nr. 1 "Leverandøren opkræves betaling for ydelser eller forhold, der ikke vedrører salg af landbrugs- og fødevarer" indikerer resultaterne, at leverandører i stigende grad oplever denne type handelspraksis efter indførelsen af fødevarerhandelsloven. I både 2023 og 2024 har omkring halvdelen af respondenterne svaret, at de oplever at blive opkrævet betaling for ydelser eller forhold, der ikke vedrører salg af landbrugs- og fødevarer. Dette er en stigning fra kun omkring en tredjedel af respondenterne i 2022, jf. Figur 4.3 nedenfor. Til gengæld er den andel der ofte oplever den pågældende handelspraksis næsten halveret fra 2023 til 2024.

Flere brancheorganisationer har fremhævet, at deres medlemmer oplever problemer med særligt denne type handelspraksis. Enkelte organisationer fremhæver netop denne type handelspraksis som et område, hvor der fortsat er plads til forbedringer, når det kommer til den praktiske implementering af loven i aftaleforholdet mellem leverandører og købere i landbrugs- og fødevarerforsyningskæden. Tendensen kan måske også helt eller delvist være udtryk for at fødevarerhandelsloven har medført øget fokus på temaet.

Figur 4.3 Oplever din virksomhed opkrævning af betaling, som ikke vedrører salg af leverandørens landbrugs- og fødevarer?

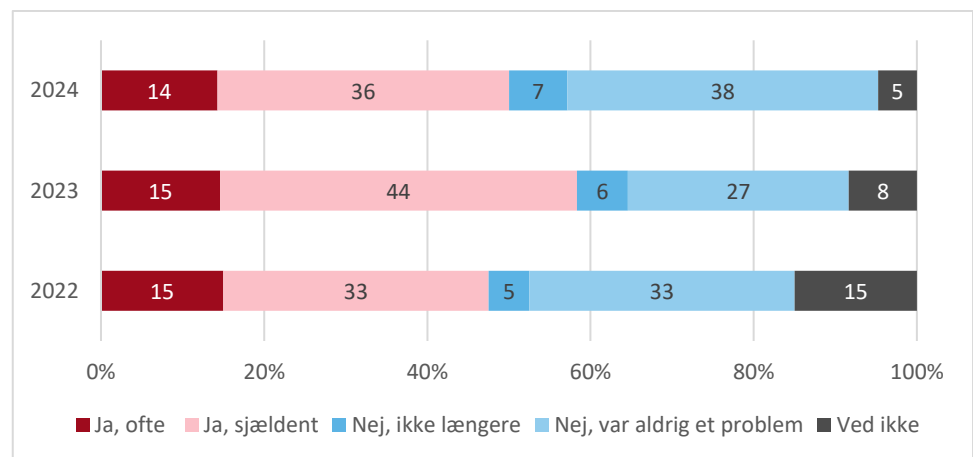

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Nr. 2 "Køberens ensidige ændringer i leveringsaftalen med leverandøren" er en anden handelspraksis, som respondenterne særligt oplever udfordringer med. I 2024 svarede omkring halvdelen af respondenterne, at de oplever denne type urimelig handelspraksis. Det er lidt mindre end i 2023, men på samme niveau som i 2022 hvor loven blev indfaset, jf. Figur 4.4.

Figur 4.4 Oplever din virksomhed ensidige ændringer af vilkårene i leveringsaftalen?

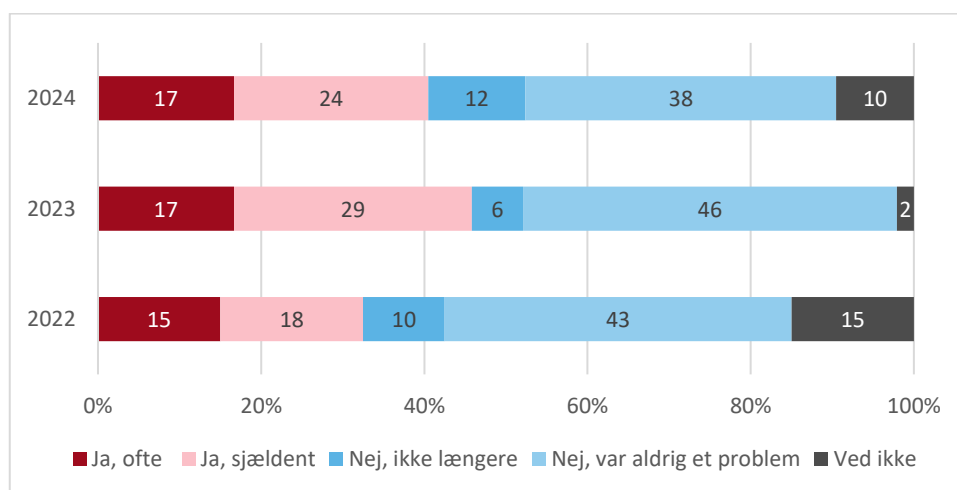

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Angående nr. 3 "Leverandøren opkræves betaling for forringelse eller tab, som ikke skyldes leverandørens forsømmelighed eller fejl" har omkring 40 pct. af respondenterne i 2024 svaret, at de oplever, at køberen opkræver betaling for forringelse eller tab, som ikke skyldes leverandørens forsømmelighed eller fejl. Sammenholdt med de tidligere års besvarelser er der ikke tegn på, at udviklingen er nedadgående for denne type handelspraksis siden indførelsen af fødevarerhandelsloven, jf. Figur 4.5.

Figur 4.5 Oplever din virksomhed opkrævning af betaling for forringelse eller tab, som ikke skyldes leverandørens forsømmelighed eller fejl?

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Resultaterne af styrelsens undersøgelser over de tre årlige monitoreringsrunder indikerer, at de tre ovennævnte typer forbudte handelspraksisser er de største udfordringer for danske leverandører af landbrugs- og fødevarer. Det noteres desuden at det hyppigst angivne svar for de fleste øvrige handelspraksisser er "Nej, var aldrig et problem", jf. Figur 5.1, Figur 5.2 og Figur 5.3 i afsnit 5.1.

4.3.3.2 Handelspraksisser, der kræver forudgående aftale for at være lovlige

Styrelsen har også spurgt ind til virksomheders oplevelser med de former for handelspraksis, som er oplyst i fødevarerhandelslovens § 6 (den grå liste). Det gælder generelt for disse former for handelspraksis, at de kun er lovlige, hvis der forinden er truffet aftale herom i klare og utvetydige vendinger i leveringsaftalen eller i en efterfølgende aftale mellem aftaleparterne.

Spørgeskemaundersøgelsen viser udelukkende, hvor udbredte de nævnte handelspraksisser på den grå liste er blandt respondenterne i de tre årlige monitoreringsrunder. Resultaterne viser derimod ikke, om de pågældende handelspraksisser var aftalt mellem købere og leverandører i "klare og utvetydige vendinger", og dermed hvorvidt handelspraksisserne er omfattet af forbuddet i fødevarerhandelslovens § 6 (den grå liste).

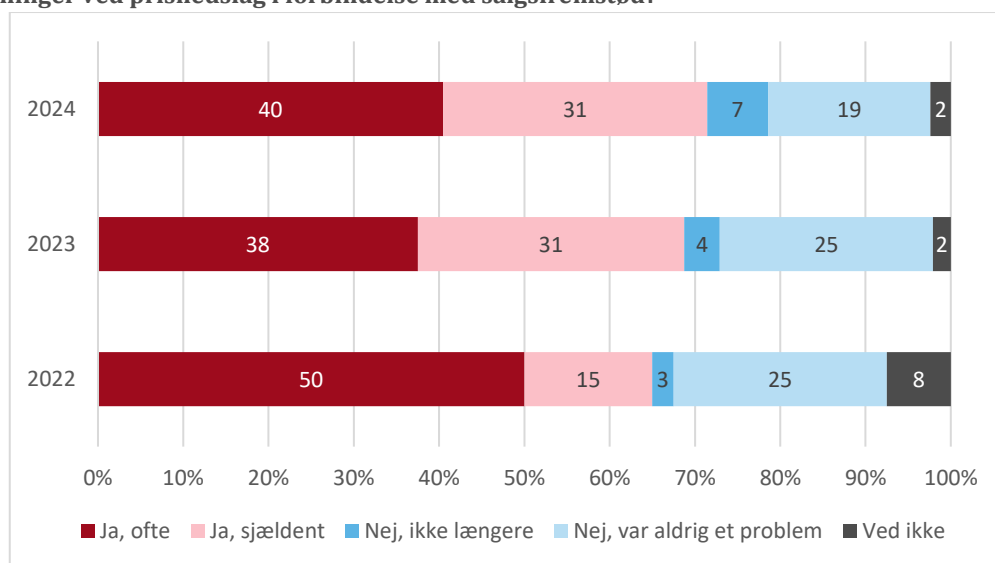
I den forbindelse har enkelte brancheorganisationer påpeget, at det for virksomheder kan være vanskeligt at vurdere og fastslå, hvornår et aftalevilkår, der er omfattet af den grå liste, er aftalt i "klare og utvetydige vendinger".

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelserne er mindre entydige for handelspraksisserne på den grå liste i forhold til handelspraksisserne på den sorte liste i fødevarehandelslovens §§ 3-5.¹⁰ Der er en række grå handelspraksisser, hvor svarene indikerer, at virksomhederne aldrig har oplevet disse, jf. Figur 5.4, Figur 5.5 og Figur 5.6 i afsnit 5.1. Der er samtidig enkelte grå handelspraksisser, hvor en større andel af virksomhederne oplever dem. Disse handelspraksisser er:

1. Køberen kræver, at leverandøren bærer omkostninger ved prisnedslag i forbindelse med salgsfremstød
2. Køberen kræver betaling fra leverandøren for køberens markedsføring
3. Køberen kræver betaling fra leverandøren for køberens reklame

Undersøgelsens resultater indikerer, at nr. 1 "Køberen kræver, at leverandøren bærer omkostninger ved prisnedslag i forbindelse med salgsfremstød", har været, og fortsat er, en udbredt handelspraksis blandt købere og leverandører af landbrugs- og fødevarer i Danmark. I 2024 har 71 pct. af respondenterne svaret, at de oplever denne handelspraksis. Lidt under en tredjedel af disse respondenter har dog angivet, at de kun oplever den "*sjældent*", jf. Figur 4.6. Der er en vis reduktion i den andel, som oplever denne praksis ofte.

Figur 4.6 Oplever din virksomhed, at køber kræver, at din virksomhed bærer omkostninger ved prisnedslag i forbindelse med salgsfremstød?

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

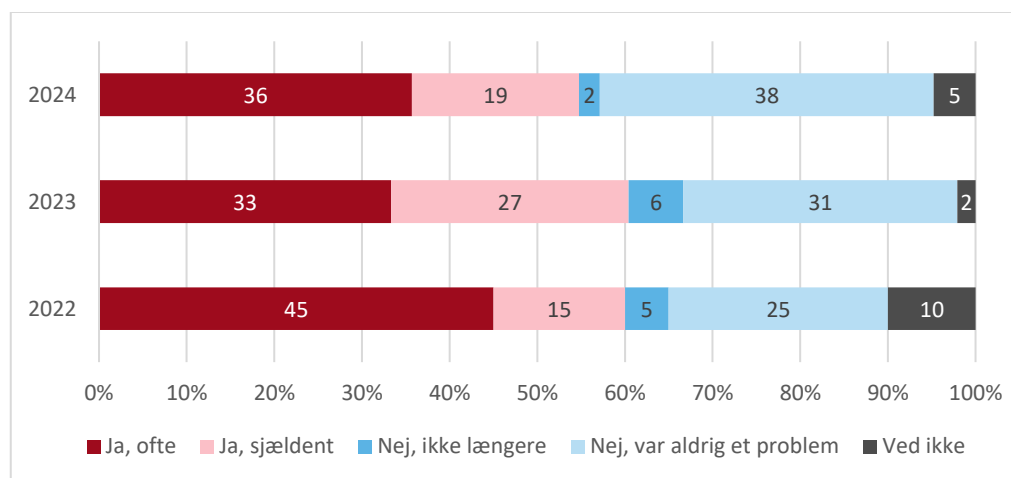
Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

¹⁰ For et overblik over alle former for urimelige handelspraksis indeholdt i fødevarehandelslovens § 6 (den grå liste) se Figur 5.4, Figur 5.5 og Figur 5.6 i afsnit 5.1 Bilag.

Der er tegn på, at nr. 2 "Køberen kræver betaling fra leverandøren for køberens markedsføring", fortsat er en fremtrædende praksis. Selvom adfærden er mindsket siden indførelsen af fødevarerhandelsloven, har lidt over halvdelen af respondenterne i 2024 svaret, at de oplever, at køber kræver betaling fra leverandøren for købers markedsføring, jf. Figur 4.7.

Enkelte brancheorganisationer har i den sammenhæng anført, at de savner gennemsigtighed i forhold til, hvad leverandørerne bliver opkrævet betaling for. Ifølge brancheorganisationerne gælder dette også i forhold til den urimelige handelspraksis på den sorte liste, hvor leverandøren bliver opkrævet betaling for ydelser eller forhold, der ikke vedrører salg af landbrugs- og fødevarer, jf. afsnit 4.3.3.1 ovenfor.

Figur 4.7 Oplever din virksomhed, at køber kræver betaling for købers markedsføring?

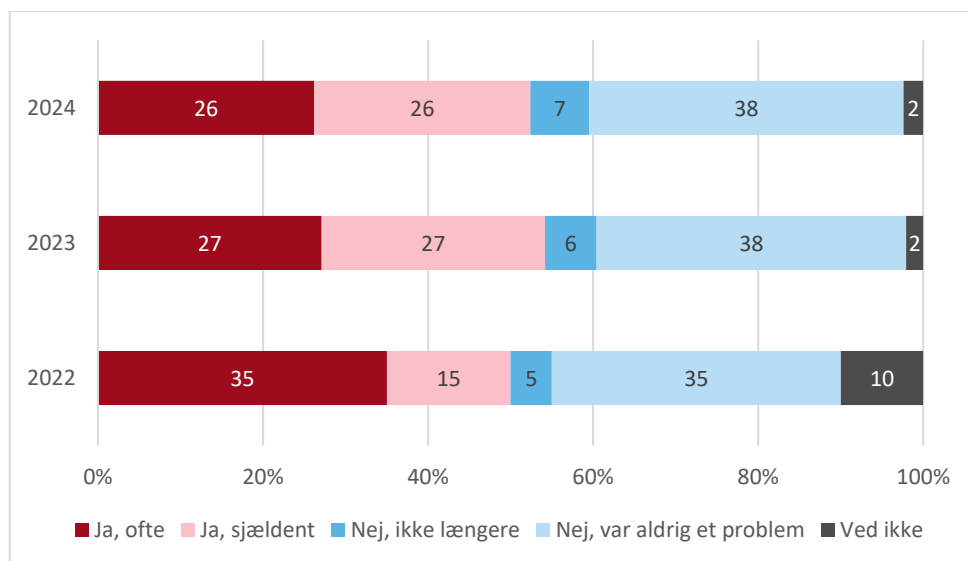

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Angående nr. 3 "Køberen kræver betaling fra leverandøren for køberens reklame", er der ikke tegn på at denne praksis i særlig grad er mindsket siden indførelsen af fødevarerhandelsloven, om end lidt færre ofte oplever denne praksis. I gennemsnit har lidt over halvdelen af respondenterne i de tre monitoreringsrunder svaret, at de enten sjældent eller ofte oplever, at køber opkræver betaling fra leverandøren for køberens reklame, jf. Figur 4.8.

Figur 4.8 Oplever din virksomhed, at køber kræver betaling for købers reklame?

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 40 i 2022, 48 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

I alle årene har et flertal af respondenterne således angivet, at de fortsat oplever, at køber kræver, at leverandøren bærer omkostninger ved prisnedslag i forbindelse med salgsfremstød, samt at køber opkræver betaling for købers markedsføring og/eller reklame. Virksomhedernes besvarelser indikerer, at købere og leverandører af landbrugs- og fødevarer ikke oplever de øvrige handelspraksisser på den grå liste i samme omfang.

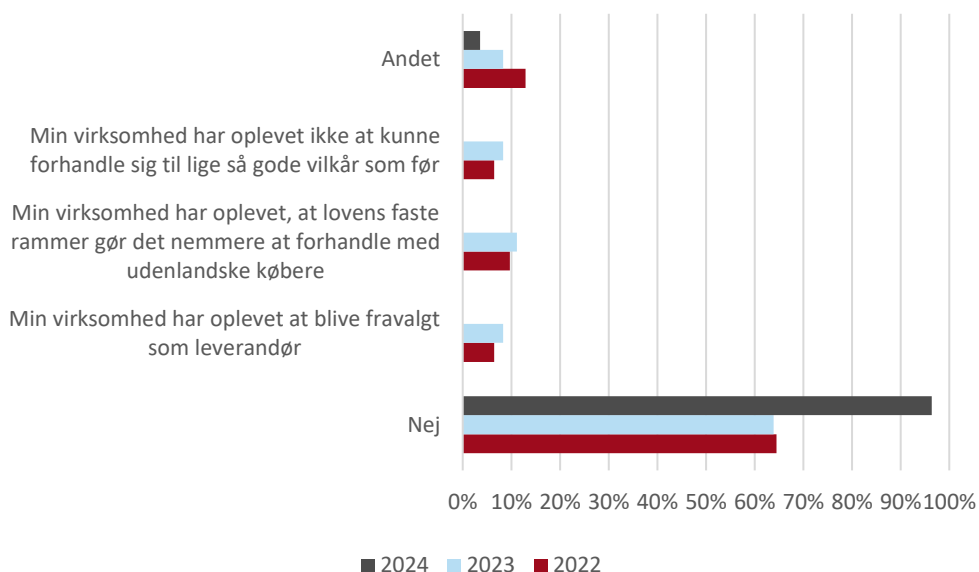
4.3.4 Fødevarehandelsloven har ikke eller har kun i begrænset omfang haft betydning for danske leverandørers salg til udenlandske købere

Det bagvedliggende direktiv om urimelig handelspraksis er som nævnt et minimumsdirektiv. Direktivet fastlægger derfor alene, hvilken regulering de enkelte medlemsstater som minimum er forpligtede til at gennemføre. Det er forskelligt, hvordan medlemsstaterne i EU har valgt at implementere UTP-direktivet i deres nationale lovgivning, og der kan derfor gælde varierende regelsæt alt afhængig af, hvilket lands lovgivning parterne har besluttet, at deres aftale skal være underlagt.

Styrelsen har derfor haft fokus på at undersøge fødevarehandelslovens betydning for danske leverandørers konkurrenceevne over for udenlandske købere. Styrelsen har i gennemsnit modtaget 35 gennemførte besvarelser til dette spørgsmål i de tre årlige monitoreringsrunder.

Størstedelen af respondenterne har svaret, at de ikke oplever, at fødevarehandelsloven har haft betydning for deres salg af landbrugs- og fødevarer til udenlandske købere, jf. Figur 4.9 nedenfor. I styrelsens seneste monitoreringsrunde fra 2024 har samtlige respondenter svaret, at fødevarehandelsloven ikke har påvirket deres konkurrenceevne over for udenlandske købere, eller at de ikke var bekendt hermed.

Figur 4.9 Har den danske fødevarehandelslov haft betydning for din virksomheds salg af landbrugs- og fødevarer til udenlandske købere?

Note: Antal besvarelser var 31 i 2022, 36 i 2023 og 28 i 2024.

Anm.: I kategorien "Andet" fra 2022, som består af fire besvarelser, har en enkelt respondent uddybet, at lovens regler om betalingsfrister har haft positiv betydning for virksomheden. En anden respondent har omvendt uddybet, at lovens regler om betalingsfrister har haft en negativ betydning for virksomhedens brug af kreditfacilitering. De øvrige to respondenter har svaret "ved ikke".

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

4.3.5 Fødevarehandelsloven har ikke eller kun i begrænset omfang ført til fravalg af mindre leverandører

Det andet fokusområde for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens monitorering har været, hvorvidt fødevarehandelsloven har medført en risiko for fravalg af mindre leverandører af letfordærlige landbrugs- og fødevarer. Det skyldes, at den danske regulering af længden på betalingsfrister varierer for disse produkter, alt efter om man handler med leverandører med en årlig omsætning, der ligger helholdsvis over eller under tærsklen på 350 mio. euro.

Styrelsen har spurgt *købere*, om de har fravalgt at indkøbe fra leverandører, som følge af de nye regler i fødevarehandelsloven. Styrelsen har i gennemsnit modtaget 17 gennemførte besvarelser fra købere over de tre årlige monitoreringsrunder. Langt størstedelen af disse købere har svaret, at den danske fødevarehandelslovs regulering af længden på betalingsfrister ikke har haft betydning for deres indkøb af letfordærlige landbrugs- og fødevarer fra leverandører med en årlig omsætning under 350 mio. euro.¹¹

¹¹ Jf. Figur 5.7 i afsnit 5.1 Bilag.

Styrelsen har endvidere spurgt *leverandører*, om den danske fødevarerhandelslovs regulering af længden på betalingsfrister har haft betydning for deres salg af letfordærlige landbrugs- og fødevarer, herunder om de har oplevet at blive fravalgt som leverandør.

I 2024 har styrelsen modtaget to gennemførte besvarelser fra leverandører, der begge har angivet, at fødevarerhandelsloven ikke har haft betydning for deres salg af letfordærlige landbrugs- og fødevarer.¹²

I 2022 og 2023 har styrelsen modtaget henholdsvis 5 og 17 gennemførte besvarelser fra leverandører. Disse besvarelser efterlader et mindre entydigt billede. Lidt over halvdelen af respondenterne har svaret, at fødevarerhandelsloven enten ikke har haft betydning eller har gjort det nemmere at sælge letfordærlige landbrugs- og fødevarer. De resterende respondenter har omvendt angivet, at fødevarerhandelsloven har medført, at leverandøren har oplevet enten at blive fravalgt som leverandør, at have fået reduceret sit salg af letfordærlige landbrugs- og fødevarer, eller ikke at kunne forhandle sig til lige så gode vilkår som før, fødevarerhandelsloven trådte i kraft.¹³

4.3.6 Virksomheder har ikke ændret salgspriser til forbrugere som følge af fødevarerhandelsloven

Det tredje fokusområde for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens monitorering har været eventuelle konsekvenser for forbrugerpriserne.

Fødevarerhandelsloven indeholder en række forbud, der skal mindske forekomsten af såkaldt urimelig handelspraksis, og som er tiltænkt at være en beskyttelse af særligt mindre leverandører af landbrugs- og fødevarer. Et centralt element i loven er reguleringen af betalingsfrister for at beskytte mindre leverandører mod urimeligt lange betalingsperioder. En mulig konsekvens af dette kan være, at likviditet flyttes ned gennem forsyningskæden, så større aktører skal betale hurtigere til deres leverandører. Dette kan i sidste ende betyde, at de større virksomheder overfører de øgede likviditetsomkostninger til forbrugerne i form af højere priser. Omvendt kan kravet om en kortere betalingsfrist føre til forhandling af andre vilkår i en aftale om handel med landbrugs- og fødevarer, hvor køberen fx kompenseres med en lavere pris. Fødevarerhandelsloven kan dermed føre til ændringer i forbrugerpriserne.

På den baggrund har styrelsen undersøgt, om virksomheder, der sælger direkte til forbrugere, har ændret deres salgspris på landbrugs- og fødevarer som følge af enten den danske fødevarerhandelslov eller UTP-reglerne generelt.

Styrelsen har i gennemsnit modtaget 37 gennemførte besvarelser af dette spørgsmål i de tre årlige monitoreringsrunder.

Langt de fleste respondenter har svaret, at de ikke har ændret deres salgspris til forbrugere, og de få respondenter, der har angivet, at de har ændret salgsprisen, gav udtryk for, at dette skyldtes de nye regler om urimelig handelspraksis generelt, og ikke den særlige danske implementering af direktivet.¹⁴

¹² Jf. Figur 5.8 i afsnit 5.1 Bilag.

¹³ Ibid.

¹⁴ Jf. Figur 5.9 i afsnit 5.1 Bilag.

4.3.7 Få virksomheder angiver, at fødevarerhandelsloven har medført (enten positive eller negative) konsekvenser for landdistrikter og lokalområder

Det fjerde fokusområde for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens monitorering har været eventuelle konsekvenser for landdistrikter og lokalområder.

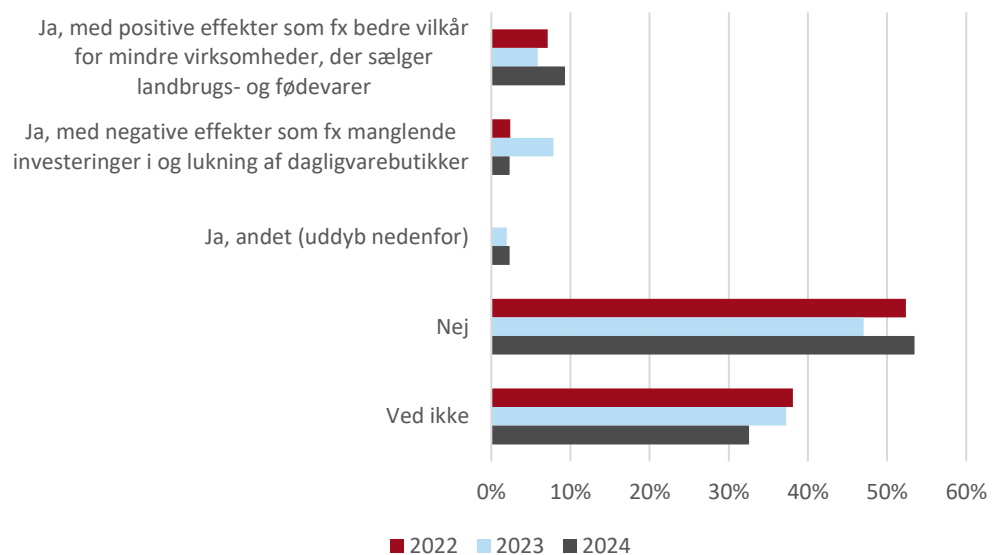
Fødevarerhandelsloven kan medføre både positive og negative konsekvenser for de mindre lokalsamfund. Dette skyldes en forventning om, at mindre leverandører af landbrugs- og fødevarer vil nyde en beskyttelse som følge af reglerne om urimelig handelspraksis. Da det netop er disse virksomheder, der hyppigere er at finde i landdistrikterne, kan fødevarerhandelsloven gavne de mindre lokalsamfund. På den anden side kan fx reguleringen af betalingsfrister flytte likviditet fra detaileddet til leverandørerne, hvilket potentielt kan svække vilkårene for dagligvarebutikker i landdistrikter og lokalområder. Landdistrikter og lokalområder skal i denne sammenhæng forstås som byer og områder med 2.000 eller færre indbyggere.

I den forbindelse har styrelsen spurgt leverandører og købere, hvorvidt de nye regler om urimelig handelspraksis, efter deres opfattelse, har påvirket landdistrikter og lokalområder i Danmark.

Styrelsen har i gennemsnit modtaget 45 gennemførte besvarelser til dette spørgsmål i de tre årlige monitoreringsrunder.

Størstedelen af respondenterne har svaret, at reglerne enten ikke har påvirket landdistrikter og lokalområder, eller at respondenterne ikke er bekendte hermed, jf. Figur 4.10 nedenfor.

Figur 4.10 Har den danske fødevarerhandelslov efter din virksomheds opfattelse påvirket landdistrikter og lokalområder?

Note: Antal besvarelser var 42 i 2022, 51 i 2023 og 43 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

De respondenter, der har svaret, at reglerne har påvirket landdistrikter og lokalområder i Danmark, har anført, at reglerne har haft både positive og negative effekter. Én respondent har uddybet, at dagligvarebutikker i landdistrikter og lokalområder allerede var presset før de nye

regler om urimelig handelspraksis trådte i kraft, og at de seneste års butikslukninger har været forårsaget af forskellige faktorer, herunder af fødevarehandelslovens regler. En anden respondent har bemærket, at en yderligere skærpelse af reguleringen vil kunne få alvorlige negative konsekvenser for dagligvarehandlen i landdistrikter og lokalområder i form af bl.a. butikslukninger.

4.3.8 Betalingsfristerne i fødevarehandelsloven kan påvirke virksomhedernes muligheder for at benytte kreditfacilitering

Det femte fokusområde for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens monitorering har været "kreditfacilitering".

Kreditfacilitering (også kendt som *Supply Chain Financing*) er en ydelse, hvor køber – mod betaling – stiller sin kreditværdighed og kreditlinjer til rådighed for sine leverandører. En leverandør, der selv har en relativt mindre fordelagtig kreditværdighed, kan gennem kreditfacilitering opnå kontant betaling (typisk indenfor 2-5 dage) til en lavere betaling/rente, end ved egen bankfinansiering. På den måde kan leverandøren opnå kontant betaling til en relativt lavere rente samtidig med, at køberen har lange betalingsfrister. For finansieringsinstituttet, der indgår i aftalen om kreditfacilitering med køberen, kan finansieringsinstituttet opnå profitable rente- og/eller gebyrindtægter samt lavere finansiel risiko end ved en normal kreditaftale mellem instituttet og leverandøren.

Fødevarehandelsloven forbyder ikke virksomheders brug af kreditfacilitering. Loven regulerer dog længden på betalingsfrister, og disse frister har bl.a. betydning for, om købere finder det attraktivt at tilbyde deres leverandører kreditfacilitering. Betalingsfristerne kan dermed indirekte påvirke brugen af kreditfacilitering.

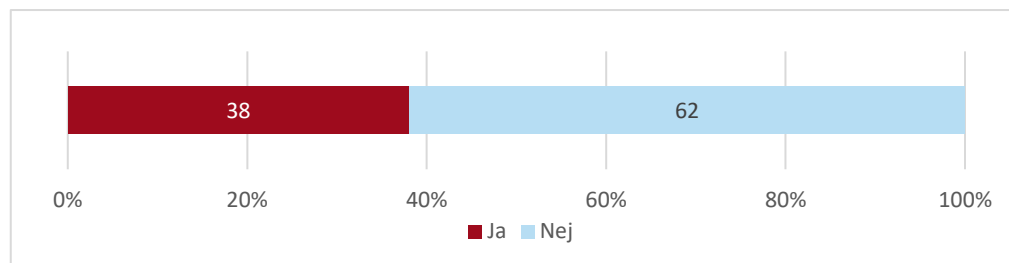
På den baggrund har styrelsen undersøgt, hvor udbredt brugen af kreditfacilitering var blandt virksomheder, før fødevarehandelsloven trådte i kraft. Virksomhederne er endvidere blevet bedt om at angive, om den danske fødevarehandelslov eller de generelle regler om urimelig handelspraksis har haft betydning for deres virksomheds brug af kreditfacilitering.

I de tre årlige monitoreringsrunder har styrelsen i gennemsnit modtaget 46 gennemførte besvarelser på spørgsmålene om kreditfacilitering.

Lidt over en tredjedel af respondenterne i 2024 har svaret, at de gjorde brug af kreditfacilitering inden fødevarehandelsloven trådte i kraft, jf. Figur 4.11. Ud af disse har lidt over en tredjedel angivet, at de gjorde brug af kreditfacilitering i "høj" eller "meget høj" grad.¹⁵

¹⁵ Jf. Figur 5.10 i afsnit 5.1 Bilag.

Figur 4.11 Har din virksomhed gjort brug af kreditfacilitering inden den 1. juli 2021 (dvs. inden fødevarerhandelsloven trådte i kraft)? (2024)

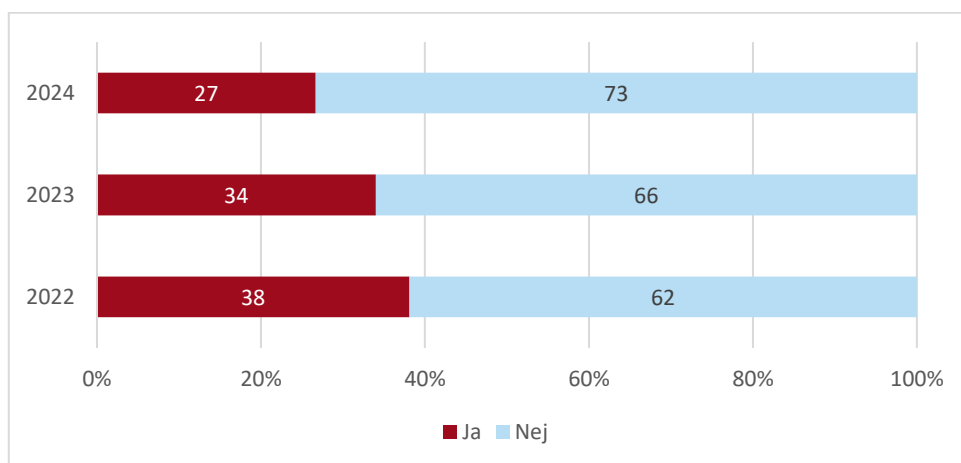

Note: Ovenstående blev introduceret som et ny spørgsmål i styrelsens spørgeskema i 2024. Styrelsen har derfor ikke data for spørgsmålet for 2023 eller 2022. Antal besvarelser var 42 i 2024, hvor 16 svarede "Ja" og 26 svarede "Nej".

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelse i 2024

Adspurgt hvorvidt reglerne om urimelig handelspraksis har haft betydning for virksomhedernes brug af kreditfacilitering, svarede 73 pct. i 2024, at dette ikke var tilfældet, hvilket er en stigning fra 66 pct. i 2023 og 62 pct. i 2022, jf. Figur 4.12.

Figur 4.12 Har den danske fødevarerhandelslov haft betydning for din virksomheds brug af kreditfacilitering?

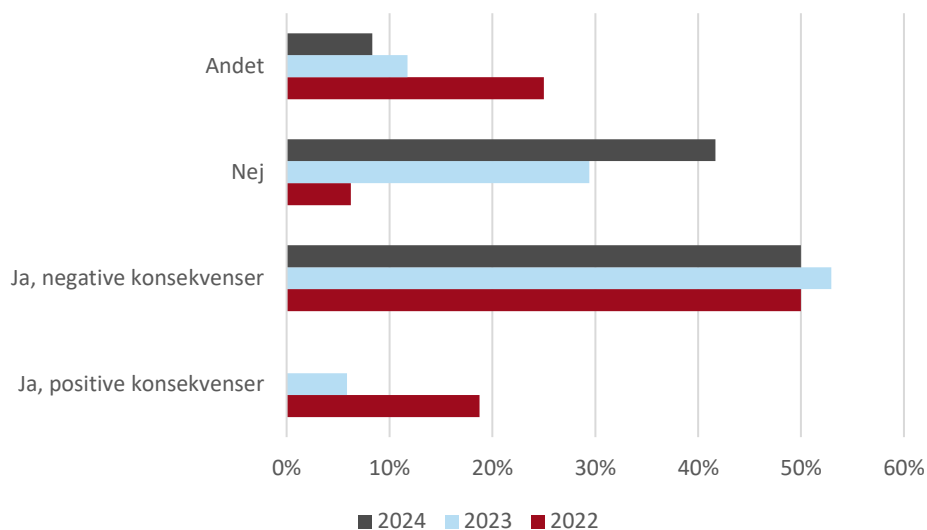

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser for hvert år var henholdsvis 45 i 2022, 50 i 2023 og 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024.

En betydelig del af respondenterne svarer, at fødevarerhandelsloven har haft betydning for deres virksomheds brug af kreditfacilitering, og at dette har haft konsekvenser for deres virksomhed, jf. Figur 4.13 og Figur 4.14.

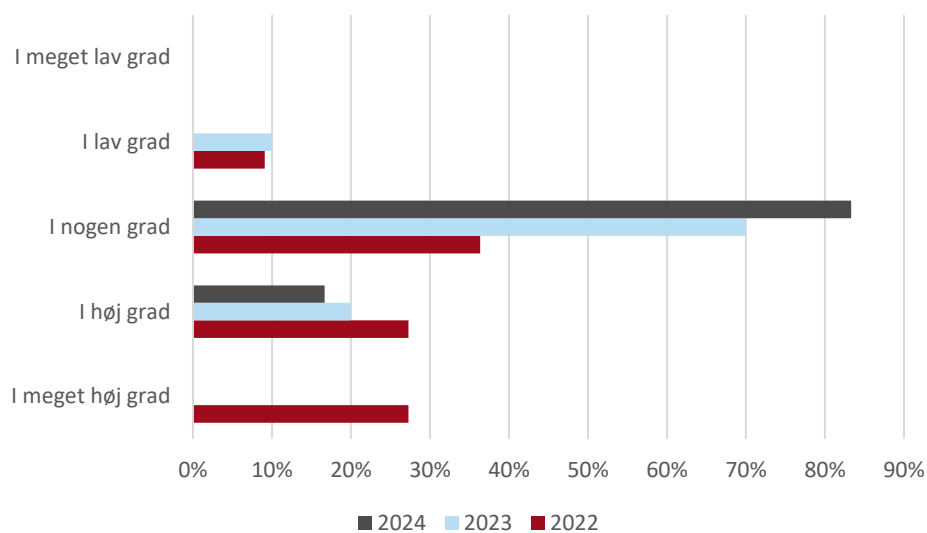
Figur 4.13 Har din virksomheds ændrede brug af kreditfacilitering haft konsekvenser for din virksomhed?

Note: Antal besvarelser var 16 i 2022, 17 i 2023 og 12 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Figur 4.14 I hvor høj grad har din virksomheds ændrede brug af kreditfacilitering haft konsekvenser for din virksomhed?

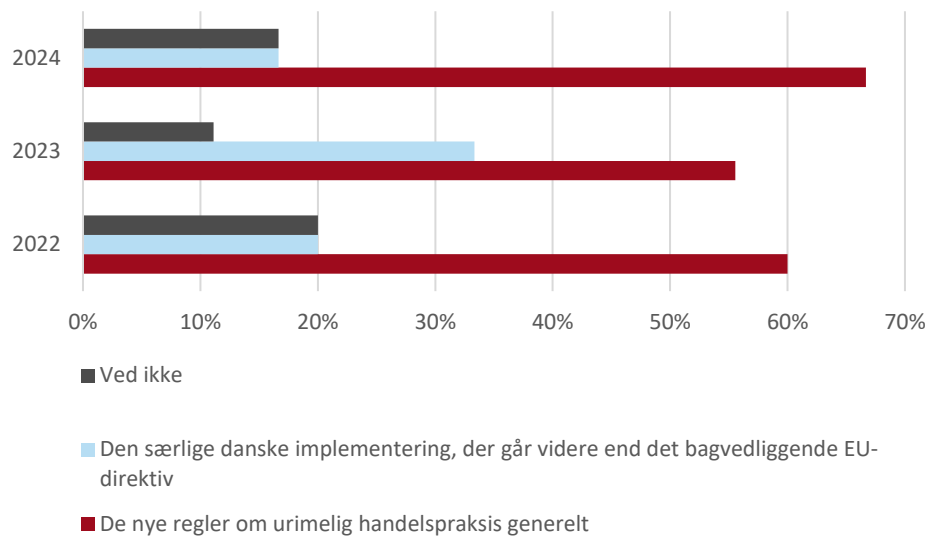

Note: Antal besvarelser var 11 i 2022, 10 i 2023 og 6 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024.

Af de respondenter, der har svaret, at deres virksomheds ændrede brug af kreditfacilitering har haft konsekvenser for deres virksomhed, har størstedelen angivet, at dette skyldtes de nye regler om urimelig handelspraksis generelt, og ikke den særlige danske implementering som sådan, jf. Figur 4.15.

Figur 4.15 **Hvad er den primære årsag til, at fødevarerhandelslovens regulering har ført til ændret brug af kreditfacilitering med konsekvenser for din virksomhed?**

Note: Antal besvarelser var 10 i 2022, 9 i 2023 og 6 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Resultaterne viser, at det ud af styrelsens fem fokusområder for monitoreringen særligt er i forhold til brugen af kreditfacilitering, at de nye regler om urimelig handelspraksis har haft konsekvenser for købere og leverandører af landbrugs- og fødevarer.

Enkelte brancheorganisationer har ligeledes bemærket, at brugen af kreditfacilitering er blevet påvirket negativt af de nye regler om betalingsfrister i fødevarerhandelsloven og det bagvedliggende direktiv om urimelig handelspraksis.

Brancheorganisationerne har bl.a. anført, at kreditfacilitering ikke længere bliver tilbudt og anvendt i samme grad som tidligere. Ifølge brancheorganisationerne har betalingsfristerne på henholdsvis 30 dage for handel med letfordærlige landbrugs- og fødevarer og 60 dage for handel med andre landbrugs- og fødevarer gjort det økonomisk mindre attraktivt for købere, der førhen har gjort brug af kreditfacilitering, at tilbyde deres leverandører denne finansieringsmulighed. Det skyldes, at betalingsfristerne er for korte.

Leverandører og køberes muligheder for at anvende kreditfacilitering inden for fødevarerhandelslovens rammer er ét blandt flere emner, som også bliver drøftet i samarbejdet på tværs af medlemsstaterne i EU, jf. afsnit 4.4.2.

4.4 Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens håndhævelse af fødevarehandelsloven siden juli 2021

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er udpeget som uafhængig håndhævelsesmyndighed i forhold til reglerne om urimelig handelspraksis i fødevarehandelsloven. Det er således Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der modtager eventuelle klager og træffer afgørelse i henhold til fødevarehandelslovens regler.

Styrelsen kan iværksætte undersøgelser på baggrund af klager fra leverandører, leverandørorganisationer eller andre organisationer med en berettiget interesse heri. Styrelsen kan tillige iværksætte undersøgelser af egen drift.

Siden loven trådte i kraft, har styrelsen modtaget én klage. Klagen blev dog efterfølgende trukket tilbage, hvorfor der på nuværende tidspunkt ikke er truffet afgørelser i sager efter fødevarehandelsloven.

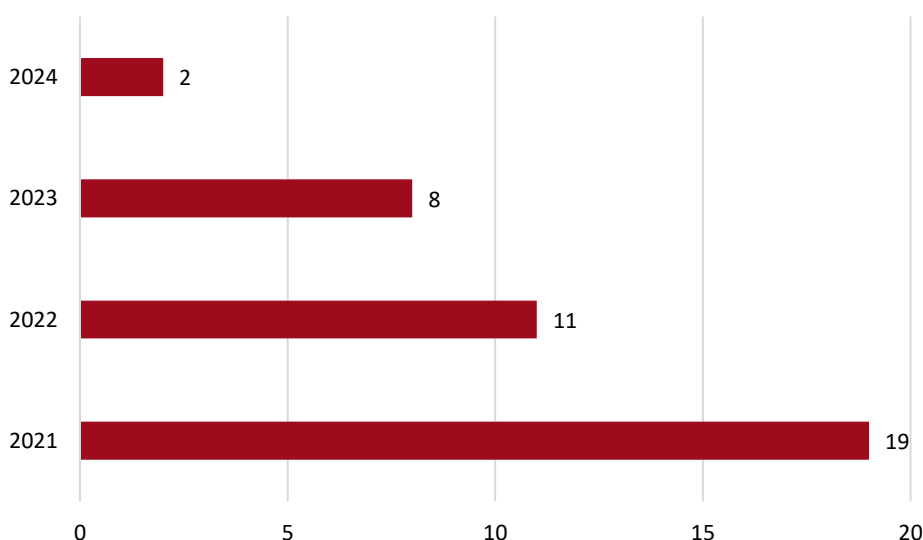
4.4.1 Fokus på oplysning og vejledning

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har siden fødevarehandelsloven trådte i kraft haft fokus på at oplyse og vejlede virksomheder om reglerne i den nye lov.

Styrelsen har udarbejdet en vejledning, der skal give virksomheder et overblik over reglerne, og giver en række konkrete eksempler på, hvem og hvad reguleringen omfatter, og hvad der udgør urimelig handelspraksis. Vejledningen er tilgængelig på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside: www.kfst.dk/utp.

Styrelsen har ligeledes modtaget i alt 40 henvendelser siden lovens ikrafttræden fra brancheorganisationer og virksomheder, herunder spørgsmål om fortolkningen af lovens 16 forbudsbestemmelser. Størstedelen af henvendelserne blev modtaget i 2021, og antallet har sidenhen været aftagende, jf. Figur 4.16.

Figur 4.16 Antal henvendelser, styrelsen har modtaget, siden lovens ikrafttræden

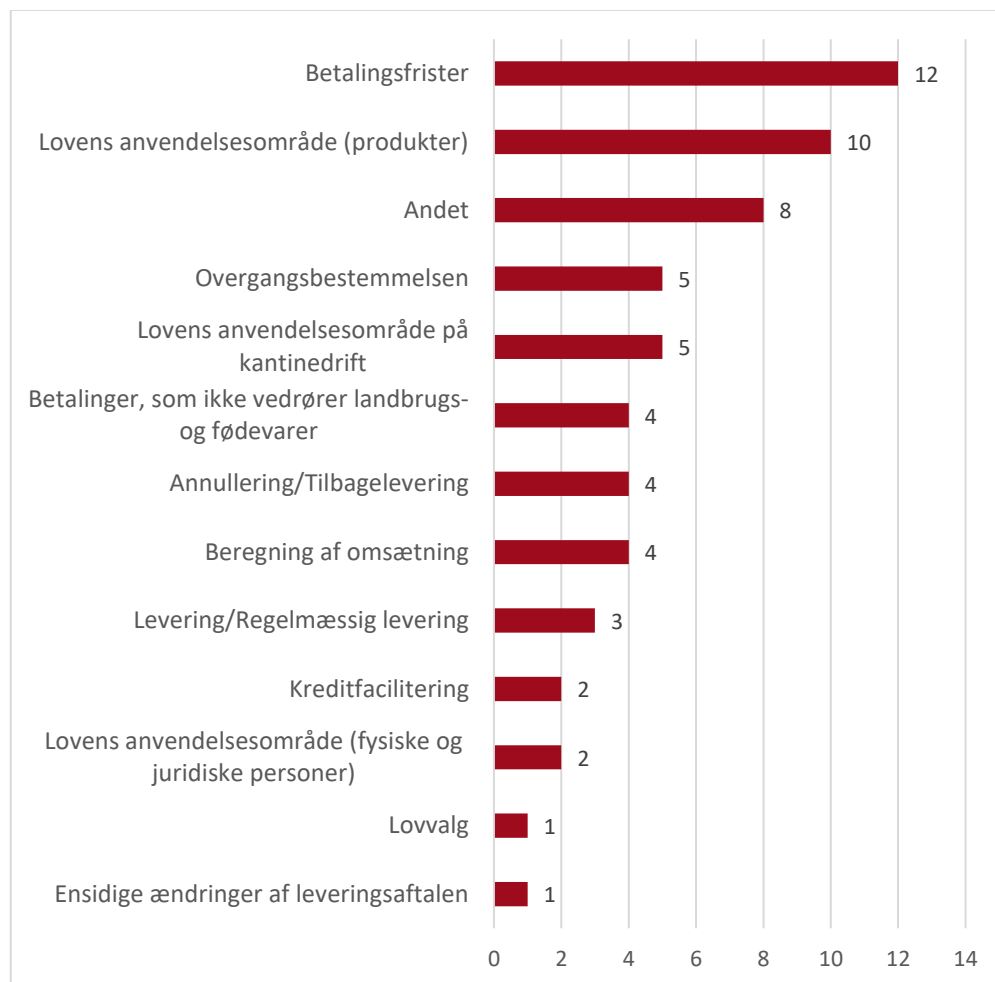

Anm.: Antallet for 2024 er foreløbigt og er opgjort per 28. august 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Styrelsen har vejledt virksomheder og brancheorganisationer generelt omkring lovens bestemmelser og fortolkningen heraf. Den generelle vejledning har omhandlet en række emner, herunder spørgsmål til reglerne om betalingsfrister og lovens anvendelsesområde, jf. Figur 4.17.

Figur 4.17 Oversigt over styrelsens vejledning siden lovens ikrafttræden

Note: Figuren viser antallet af gange, et emne indgår i de henvendelser, styrelsen af modtaget. Den er baseret på 40 henvendelser. Flere emner kan indgå i samme henvendelse, hvorfor summen af figuren på 61 er højere end antallet af henvendelser.

Anm.: Kategorien "Andet" indeholder henvendelser om bl.a. følgende emner: Forskellen mellem de oplyste handelspraksisser i den grå og sorte liste, vejledning omkring indgivelse af klage, betalingsbetingelser, konsignation og værdidelingsklausuler. Oversigten er opgjort per 28. august 2024 og indeholder derfor også de to henvendelser fra 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Styrelsen har endvidere deltaget i arrangementer og drøftelser om fødevarerhandelsloven, og har ved disse lejligheder haft dialog med virksomheder og brancheorganisationer om de udfordringer, lovgivningen har medført.

Det er styrelsens indtryk, at der generelt har været opmærksomhed om fødevarerhandelsloven, og at virksomhederne har haft fokus på at tilpasse deres aftaler i overensstemmelse med reglerne. Det er endvidere styrelsens forståelse, at leverandører, købere og brancheorganisationer i vidt omfang løser udfordringer med reglerne gennem dialog.

Styrelsen er eksempelvis bekendt med, at en brancheorganisation i 2022 har oprettet et 'Advisory Board', som har til formål at rådgive brancheorganisationens medlemmer om lov om urimelig handelspraksis og komme med anbefalinger til, hvornår brancheorganisationen bør engagere sig i klagesager om overtrædelser af denne lov i tilfælde af sager, der har generel eller principiel betydning for brancheorganisationens medlemmer. Styrelsen er blevet informeret om, at brancheorganisationen indledningsvist forsøger at løse sådanne sager gennem dialog med den virksomhed, der anklages for at have overtrådt fødevarehandelsloven, og – hvis nødvendigt – vil en eventuel sag blive indbragt for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Så vidt styrelsen er bekendt, har dette Advisory Board drøftet en række sager. Styrelsen har dog, som tidligere nævnt, på nuværende tidspunkt ikke modtaget nogen klager (ud over en enkelt som blev trukket tilbage).

4.4.2 Samarbejde på tværs af EU-medlemsstaterne

For at opnå en ensartet tilgang til fortolkningen af reglerne om urimelig handelspraksis i hele EU, foreskriver UTP-direktivet et tæt samarbejde mellem EU-medlemsstaternes håndhævende myndigheder og med Europa-Kommissionen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har deltaget i drøftelser med flere europæiske håndhævelsesmyndigheder omkring implementeringen og håndhævelsen af forbudsbestemmelserne.

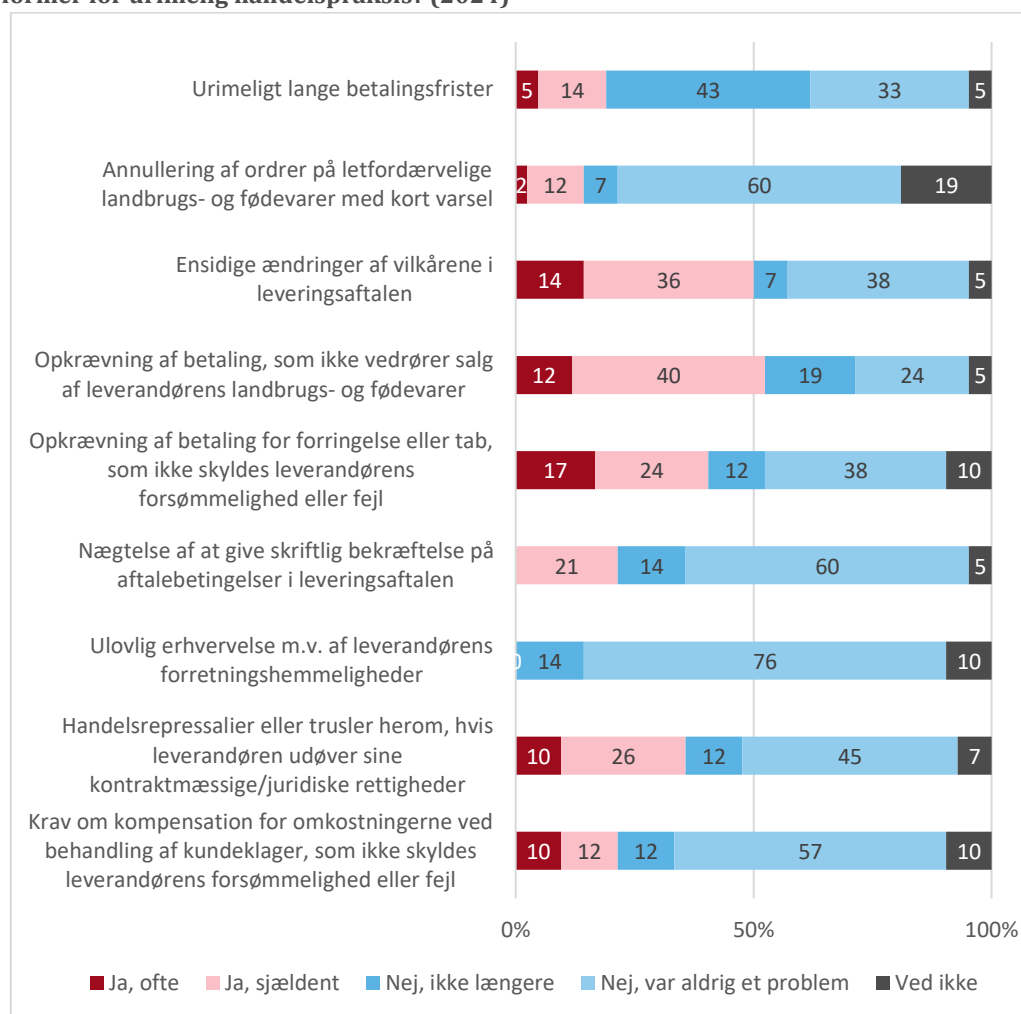
Styrelsen har endvidere deltaget i særskilte drøftelser med de øvrige nordiske lande med henblik på at dele erfaringer med håndhævelsen af de respektive landes regler om urimelig handelspraksis.

Kapitel 5

Bilag

5.1 Bilag

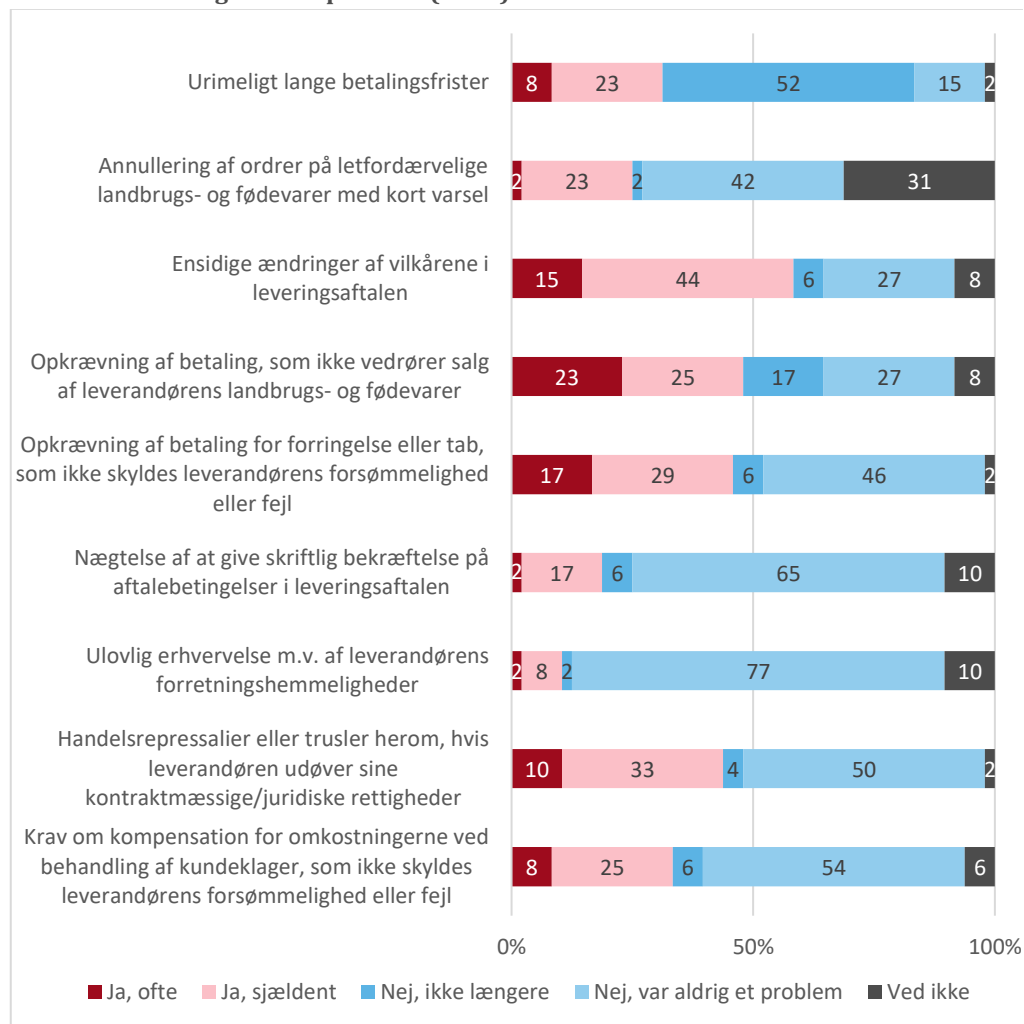
Figur 5.1 Oplever din virksomhed efter fødevarerhandelslovens ikrafttræden følgende former for urimelig handelspraksis? (2024)

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser var 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

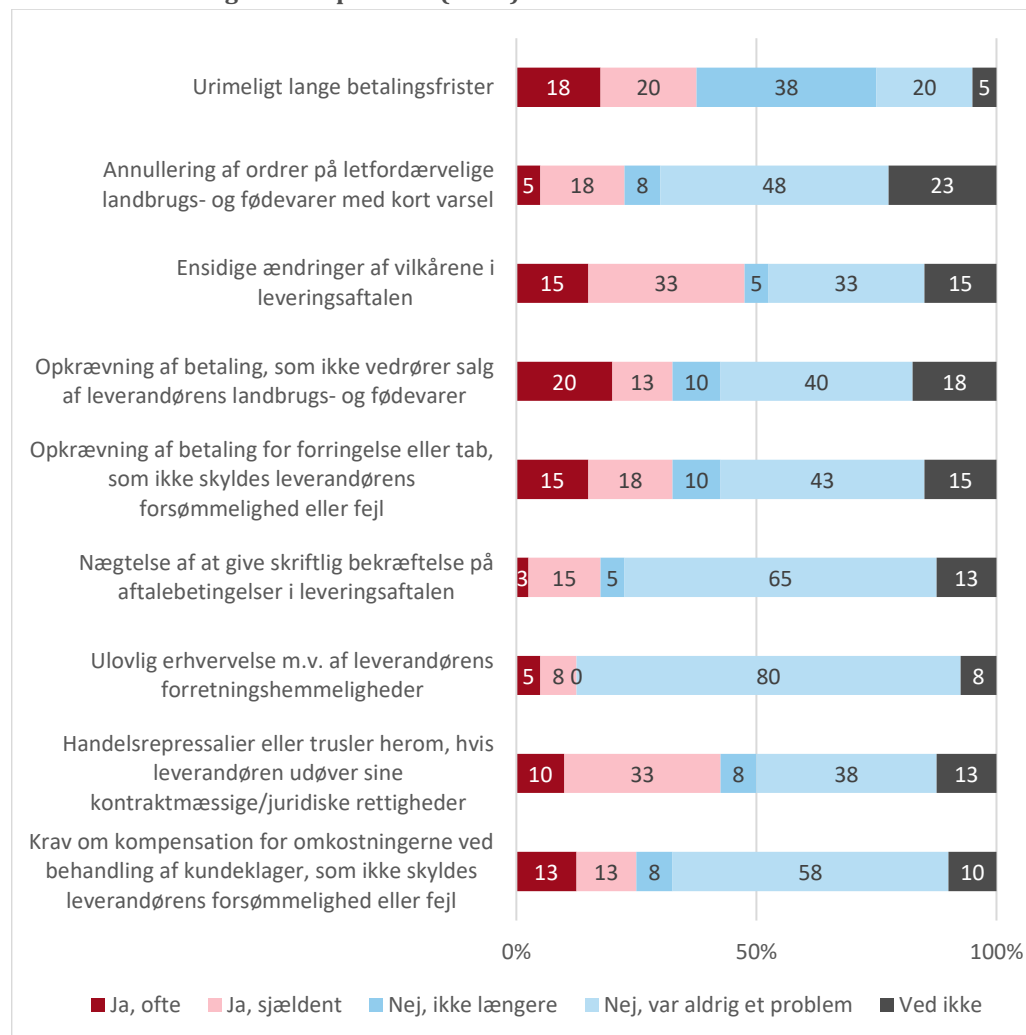
Figur 5.2 Oplever din virksomhed efter fødevarerhandelslovens ikrafttræden følgende former for urimelig handelspraksis? (2023)

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser var 48 i 2023.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

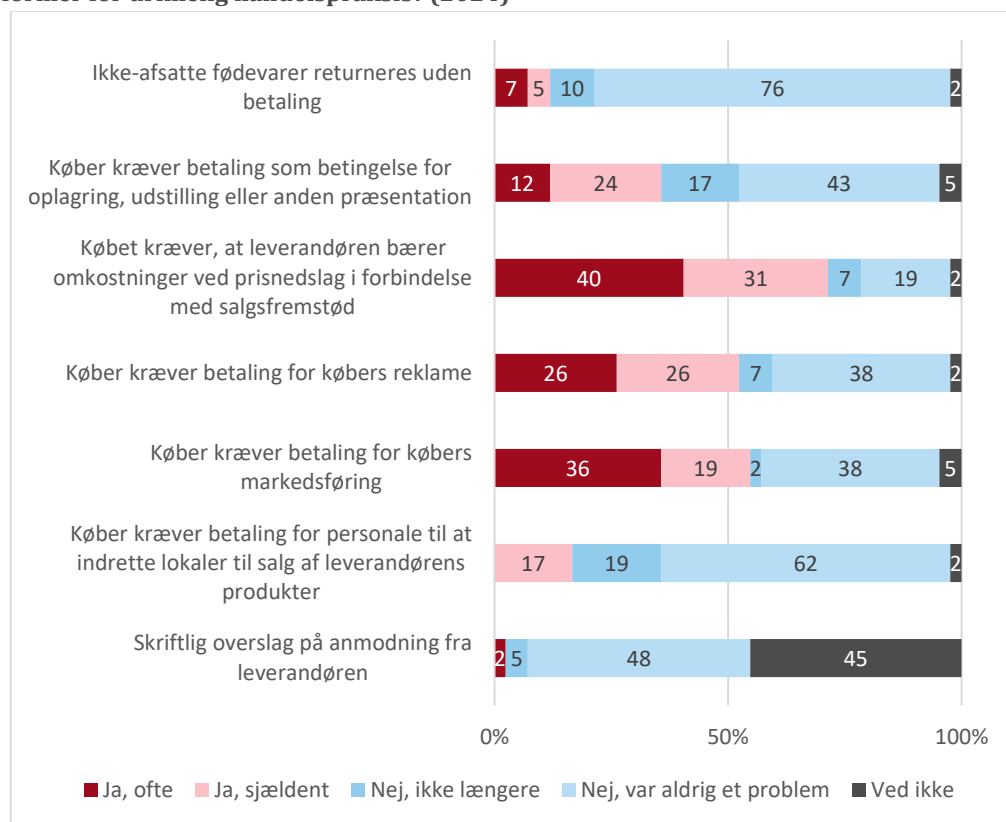
Figur 5.3 Oplever din virksomhed efter fødevarerhandelslovens ikrafttræden følgende former for urimelig handelspraksis? (2022)

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser var 40 i 2022.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

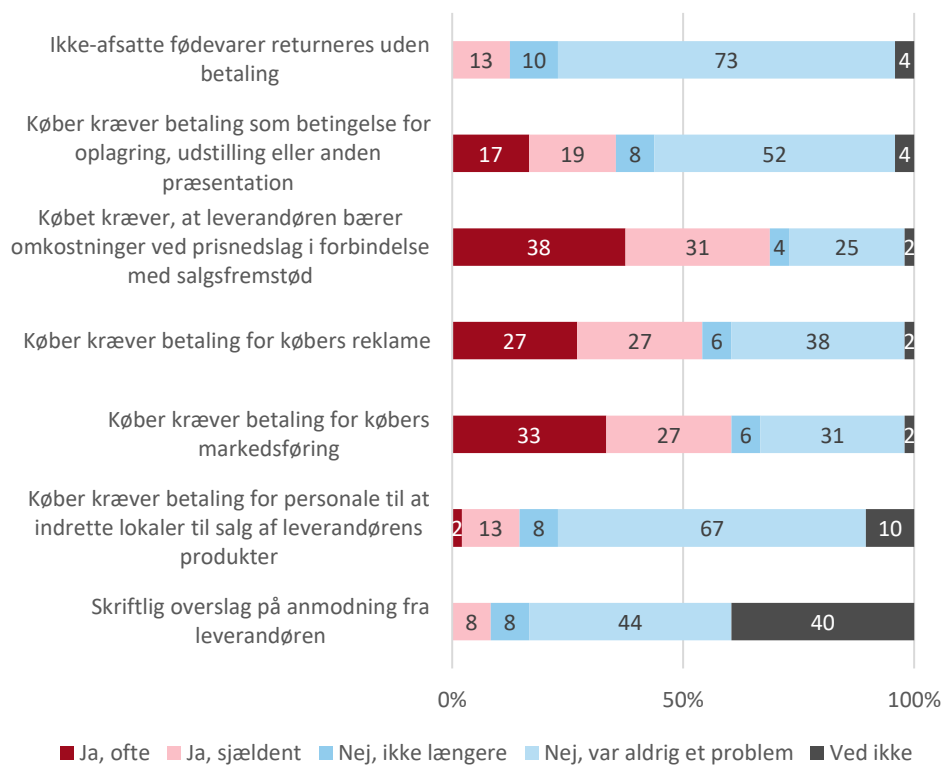
Figur 5.4 Oplever din virksomhed efter fødevarerhandelslovens ikrafttræden følgende former for urimelig handelspraksis? (2024)

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser var 42 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

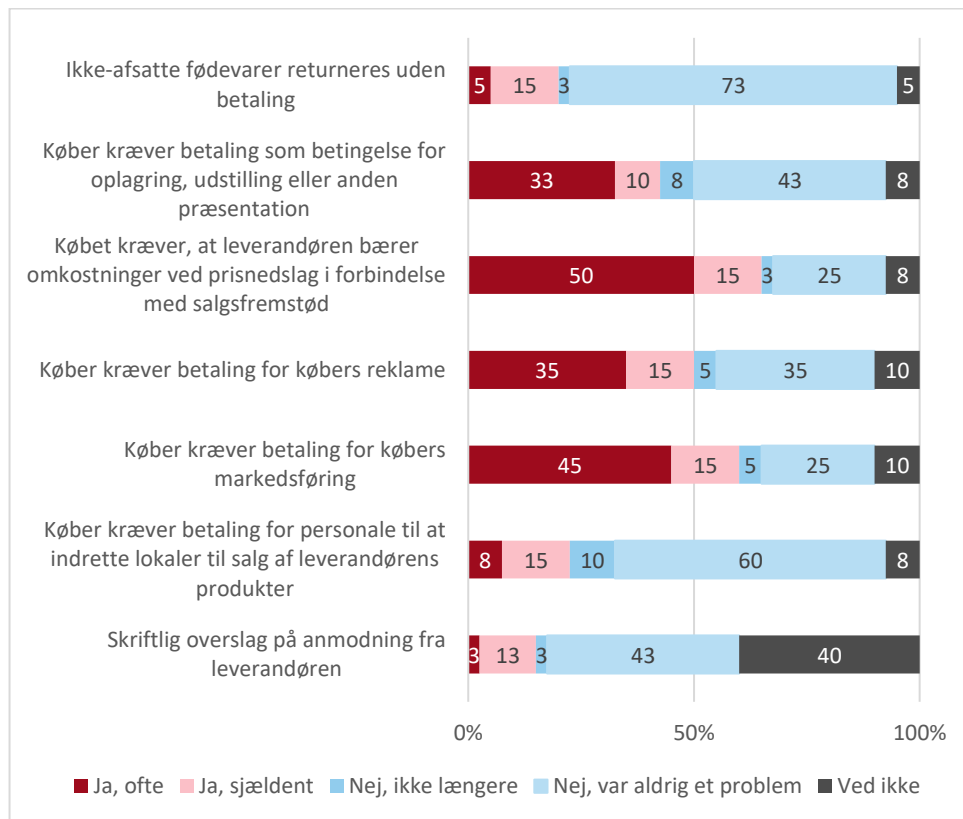
Figur 5.5 Oplever din virksomhed efter fødevarerhandelslovens ikrafttræden følgende former for urimelig handelspraksis? (2023)

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal gennemførte besvarelser var 48 i 2023.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

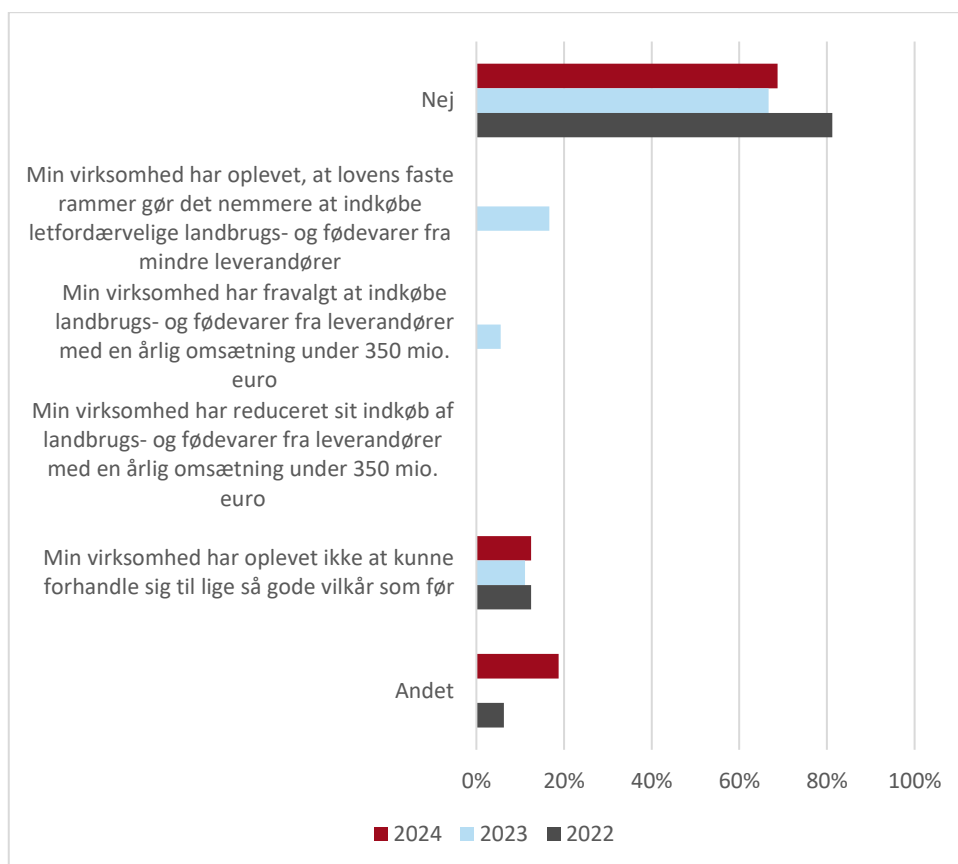
Figur 5.6 Oplever din virksomhed efter fødevarehandelslovens ikrafttræden følgende former for urimelig handelspraksis? (2022)

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal besvarelser var 40 i 2022.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

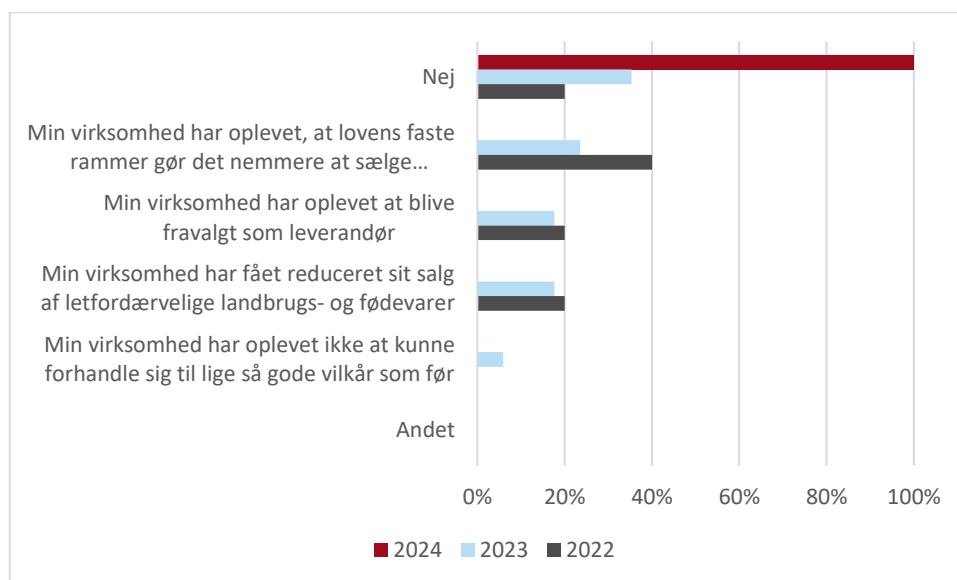
Figur 5.7 Har den danske fødevarerhandelslovs regulering af længden på betalingsfrister haft betydning for din virksomheds indkøb af letfordærlige landbrugs- og fødevarer fra leverandører med en årlig omsætning under 350 mio. euro?

Note: Antal besvarelser var 18 i 2022, 18 i 2023 og 16 i 2024. Kun besvarelser fra købere af letfordærlige landbrugs- og fødevarer er medtaget.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

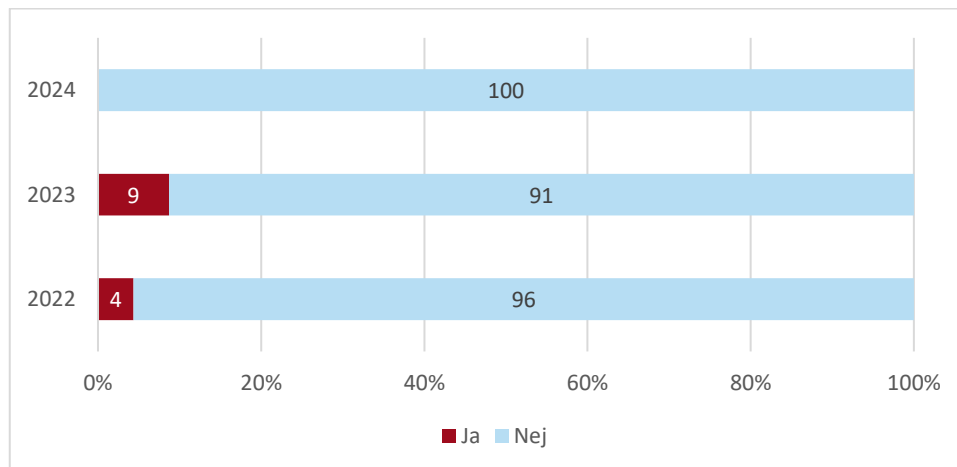
Figur 5.8 Har den danske fødevarerhandelslovs regulering af længden på betalingsfrister haft betydning for din virksomheds salg af letfordærlige landbrugs- og fødevarer fra leverandører med en årlig omsætning under 350 mio. euro?

Note: Antal besvarelser var 5 i 2022, 17 i 2023 og 2 i 2024. Kun besvarelser fra sælgere af letfordærlige landbrugs- og fødevarer er medtaget.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

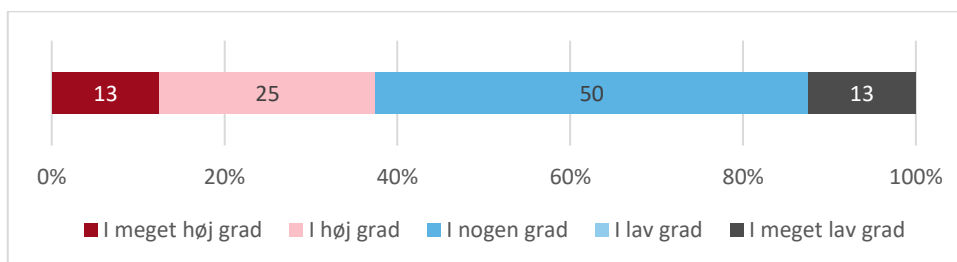
Figur 5.9 Har din virksomhed ændret salgsprisen på sine landbrugs- eller fødevarer grundet den danske fødevarerhandelslov?

Note: Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal besvarelser var 23 i 2022, 23 i 2023 og 26 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelser i perioden 2022-2024

Figur 5.10 I hvor høj grad har din virksomhed gjort brug af kreditfacilitering inden den 1. juli 2021 (dvs. inden fødevarerhandelsloven trådte i kraft)? (2024)

Note: Ovenstående blev introduceret som et nyt spørgsmål i styrelsens spørgeskema i 2024. Styrelsen har derfor ikke data for spørgsmålet for 2023 eller 2022. Dataetiketter angiver svarfordelingen i procenter. Det absolutte antal besvarelser var 16 i 2024.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens spørgeskemaundersøgelse i 2024